

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

19. června 2006

pondělí

číslo 3.

DNES O ...

...pohybu v dětském divadle
s Ladislavou Košíkovou

str. 52-53

JAK TO VIDÍ

str. 60

BEZVA FOTKY

fšude

ÚVODNÍK

Pondělí je čtvrtým přehlídkovým dnem. Recitátoři už jdou doma u maminek a míří do školy, zatímco děti ze souborů si vychutnávají dílny a představení – svá i ostatních.

Hlavní materiál dnešního čísla se týká pohybu v divadle, hledá shody a rozdíly mezi scénickým tancem a pohybovým divadlem, zajímavá terminologická vysvětlení najdete v anketě a možná na ně dojte navečer v semináři pro dospělé účastníky a nebo v kuloárech během dne.

Naposledy se potkáte s texty o recitátorech a s fotogalerií recitátorů, tentokrát ve II. kategorii.

Mezi představovanými soubor dnes jeden chybí, protože přijede těsně před svým představením a tak jsme nemohli aktéry vyzpovídat, ale neošidíme vás, pokud se nám podaří materiál posbírat během zítřka, Taneční a pohybové studio Magdaléna z Rychnova u Jablonce ještě představíme.

Do dnešního čísla se nevešel článek o společenském večeru dětí ze souborů. Můžete se na něj těšit, bude otištěn zítra. I s fotografiemi.

Pokud by všechna svědectví o dílnách a diskusích byla příliš nudná, můžete sladce usnout nad jednou z kérkonošských poudaček M. Kubátové.

id

Autorem fotografie na titulní straně je Michal Drtina, editor a fotograf.

Možná se vám může zdát, že náš fotograf zachytil ducha, ale opak je pravdou. Můžete třikrát hádat, jak se jmenuje postava zachycená na fotografii.

DNES O ...

...pohybu v dětském divadle s Ladislavou Košíkovou

Jak byste definovala tanec, co tanec dělá tancem a co má společné s divadlem?

Definice tance je dnes velmi nejasná. Taneční vědci vedou neustálé spory o tom, kde je hranice tance. Prolínáním žánrů se tato hranice neustále smazává. Tak jak nemůže být nahodilá snůška slov básní, nebo spojení několika tónů a zvuků nemůže být hudbou, tak nemůže být každý pohyb tancem. Jakýkoliv všední pohyb, gesto se může stát tancem tehdy, jestliže dostane svůj určitý tvar, dynamiku, tempo, rytmus. Důležitým momentem je plné uvědomění si pohybu svého těla k vyjádření myšlenky. Pohyb dostává jistý smysl a zaměření, nastává vzájemná souhra pohybů a gest, které vstupují do vzájemných vztahů a nabývají nových vlastností, dostávají obsah. Tím se tanec stává uměním. A co má společného s divadlem? Je to umění momentu, umění časoprostorové. Platí pro něj stejné zákonitosti jeviště, ať už se jedná o proces stylizace, smysl pro dramatický čas a prostor, temporytmus dramatického či tanečního díla, napětí...

Má podle Vás scénický tanec nést významové poselství a nebo je jeho poselstvím vnímání krásy pohybu lidského těla?

Myslím si, že obě tyto kategorie musí jít ruku v ruce. Jedná se vlastně o jednotu formy a obsahu. Existují tanečníci, kteří představují před diváka s citem prostoupenou tvář, ovšem s nedokonalou kultivovaným tělem. Na druhé straně jsou tanečníci, kteří kladou všechn důraz na technickou a estetickou stránku svých pohybů. Jejich tanci však chybí duše. Obě tyto krajnosti jsou špatné.

Nakolik je důležité emoční zapojení herce/tanečníka?

Pokud pohyb herce či tanečníka není podnícen vnitřními strunami, je prázdný. Důležité je, aby pohybový projev nebyl jenom konstrukcí, ale aby byl procitěn životem, jeho emocemi. A emoce to je hledání přirozenosti někde hluboko v každém z nás ukryté pod nánošem civilizace. Právě ony formují pohyb, jsou jeho obsahem. Proto by každý tanečník či herec měl nalézt v sobě zdroje motivace

vedoucí k podnícení vnitřní aktivity a teprve pak se nechat unášet pohybem, protože přirozený pohyb se „nedělá“, on proudí...

Co si myslíte o užívání mimiky obličeje v tanci?

Ve smyslu tance jako řeči těla je to vyjádření vnitřního psychického stavu navenek a rozhodně patří mezi jeho výrazové prostředky. Právem se říká, že tvář je zrcadlem lidské duše. Štěstí, překvapení, strach, hněv, smutek... Zkrátka ve výrazu tváře se nám odráží vše, co se nás dotýká. Ale je důležité, jak pro herce, tak pro tanečníka, aby si uvědomil, že výraz tváře musí vycházet z vnitřního prožitku a nutně se musí promítnout i do celého těla.

Pokusila byste se vyjádřit rozdíl mezi scénickým tancem a pohybovým divadlem?

Nevidím důvod v dnešním světě prolínání uměleckých žánrů hledat rozdíly, vymezovat, definovat, či „škatulkovat“. Záleží pouze na úhlu pohledu a ten může mít každý jiný. „Škatulkování“ pouze uzavírá divákům cestu k svobodnému vnímání.

Co tanec přináší dětem, co se mohou naučit?

Myslím si, že díky tanci jsou citlivější k vnímání světa kolem sebe. Každé umění citově obohacuje a tanec velmi intenzivně, protože jej prožíváme nejen duší, ale i tělem. Prostřednictvím tance můžeme vnímat i jiná umění: výtvarné, hudební a také poezii... A pak je to pravdivost. Vždy se snažím o to, aby pohyb, byť u dětí mnohdy technicky nedokonale provedený, vycházel zevnitř, aby nebyl falešný, ale pravdivý. Je to cesta velmi náročná, zpočátku zdoluhavá, protože děti mají často sklon k libivosti a jistému efektu. A pokud já budu dítě vést k pravdivosti výrazu, nabídnou mu tím určitou životní cestu. Bez přetvářky.

Myslíte si, že je při práci s dětmi v dramatické výchově věnován dostatek prostoru jejich pohybové přípravě, případně s jakými nedostatky se setkáváte nejčastěji?

Podle postojů, pohybů těla můžeme usuzovat na okamžitou náladu člověka, na jeho životní postoje. Promlouváme svými gesty dříve než

proneseme první slovo. A je dokázáno, že vnímáme více gesta a pohyby člověka, než jeho slova. Proto je důležité dětem ukázat cestu, jak si uvědomit své tělo, otevřít je své duši, aby dokázala otevřeně komunikovat a tím i cítit.

Jaké je podle Vás místo improvizace v scénickém tanci?

V dnešním přetechizovaném světě je to velmi důležitý moment. Styl konzumní zábavy, televize, počítače...to všechno nám bere dovednost umění samostatně se vyjadřovat. Proto se snažím, nejen při práci s dětmi, podnítit správnou motivaci fantazii tanečníků, aby dokázali samostatně tlumočit své pocity a emoce prostřednictvím svého těla. Takže na jedné straně je moje choreografie, moje představa a na straně druhé je tanečnickova individualita, jeho vlastní pohybový potenciál, jeho vlastní prožitek a tím i jeho vlastní vklad: přinést něco ze sebe v rámci zpracovávaného tématu. Tím vznikne tanec obohacený vnitřními strunami, tanec bohatý životem. A tanec to je přece život.

Jaké je podle Vás místo hudby ve scénickém tanci? Tvoříte někdy hudbu k vystoupení s dětmi z Vašeho souboru?

Hudba ovlivňuje tanec prostřednictvím rytmu, melodie, harmonie, dynamiky, svou emocionálností působí jak na choreografa, tak na tanečníka a vlastně spoluvytváří taneční kompozici. Choreograf by měl hledat vzájemný vztah mezi hudbou a tancem, neměl by hudbu jen kopírovat. Tělo tanečníka by mělo mít funkci dalšího hudebního nástroje, jemuž by měl choreograf napsat další „hudební partituru“. Pohyb může jít v kontrapunktu, může jít po dynamické stránce, rytmické stránce, nebo hudbu může chvíli dokonale dublovat. Vizualizovaná stránka hudby by měla být tím nejvýraznějším partem. Co se týče výběru hudby pro své tanečníky, vyhledávám hudbu současných autorů, ve které je spousta sdělení dnešního světa, podněcuje k fantazii a tvůrčí kreativě. Velkou zkušeností pro mě tanečníky byla spolupráce s hudebním skladatelem, který jim psal hudbu přímo „na tělo“. Ocitli se přímo u zrodu díla, byli součástí tvůrčího procesu, společného hledání hudebních i tanečních výrazových prostředků. Nebylo vůbec důležité ve kterých momentech byla první hudba a ve kterých pohyb. Vše se vzájemně prolínalo a ovlivňovalo...A tak vzniklo „Male genesis“.

Jaké jiné výrazové prostředky využíváte ve své práci?

Jedním z výrazových prostředků, se kterým ráda experimentuji, je slovo. Symbioza slova a tanečního pohybu, myslím si, skýtá spoustu možností, ať už ve stylu mluveném, či zpívaném. Slovem se dá umocnit právě probíhající pohybová akce, či vystupňovat dramatické napětí. Hlas zde může přebrat funkci hudby a společně s dynamikou těla může vytvořit dokonalou poezii pohybu. Tanečníci se však „necítí“ a neradi mluví na jevišti. Proto by bylo dobré, aby tanečníci prodělali průpravu mluveného slova, zbořili tak bariéru studu a tím obohatili svůj potenciál o další výrazové prostředky.

Děkuji za rozhovor.

Ladislava Košíková se mimo jiné věnuje pedagogické činnosti v oblasti tance a pohybové výchovy (ZUŠ v Uherském Hradišti, Fakulta multimediálních komunikací Univerzity T. Bati ve Zlíně. Dále je choreografkou Hradišťanu (Biblická zastavení, Zpívání o lásce, O slunovratu aj.) a různých divadelních scén (Divadlo Na provázku, Slovácké divadlo, Divadlo Andrea Bagára v Nitře a Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích). Spolupracuje s Filharmonií Bohuslava Martinů (balet Rákos Rákoczy) s Jaroslavem Krčkem a Muzickou Bohemicou (Žákovské vigilie) a Českou televizí.

vm

RECITÁTOŘI DRUHÉ KATEGORIE

Adam Pávek

Adéla Černíková

Alois Zatloukal

Adéla Heřmánková

D N E S O ...

...pohybu v dětském divadle s Věrou Bělehrádkovou

Jak byste definovala tanec, co tanec dělá tancem a co má společné s divadlem?

Tanec je druh umění, vyjadřující se skrze pohyb. Co dělá tanec tancem – on sám! Pohyb těla v rámci určitého rytmu, prostoru, dynamiky, tempa, síly. Možná u nás považujeme často tanec za něco, co má danou strukturu a váže se k nějaké muzice. Tak to často bylo v minulosti. Současný tanec jde zase docela jiným směrem. Co má tanec společného s divadlem – obojí lze předvádět před divákem na jevišti a obojí lze něco sdělovat.

Má podle Vás scénický tanec nést významové poselství a nebo je jeho poselstvím vnímání

RECITÁTOŘI DRUHÉ KATEGORIE

Anežka Lipusová

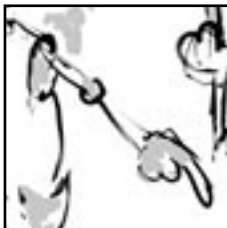
Anna Doležalová

Ana Masec

Anna Štičková

krásy pohybu lidského těla?

To je věc názoru, dnes se tančuje i bez zřetelného sdělení, jde o pohyb pro pohyb, to je ta hlavní funkce. Já osobně tvořím spíš tak, aby se k divákovi přeneslo i určité sdělení – ať už jde o příběh, nebo jen pocit, myšlenku, náladu.

Nakolik je důležité emoční zapojení herce/tanečníka?

Emoční zapojení se většinou projeví na jeho projevu – pokud tanečník tančuje jen technicky, bez prožitku, většinou tomu něco chybí. Tancování je ve své podstatě velmi emoční záležitost. Na herci taky poznáte, jestli do svého projevu vkládá své emoce nebo ne – a pak je to většinou nepřesvědčivé.

Míra emocí by měla být taková, aby divák uvěřil, co předvádím: když je emocí příliš nebo málo, neuvěří.

Co si myslíte o užívání mimiky obličeje v tanci?

Krásná věc, u nás bohužel málo známá a používaná, pomínou-li obor pantomima. Obličej patří k tělu, tudíž mimika k tanci. Líbí se mi tanec, kde tanečník nemá celou dobu strnulý, nic neříkající výraz. Nejsme však na to zvyklí, ani v civilním životě.

Pokusila byste se vyjádřit rozdíl mezi scénickým tancem a pohybovým divadlem?

Řekla bych, že pohybové divadlo v sobě bude nést více divadelních prvků, gesto, mimika, atd. Pohyb tam bude jako výrazový prostředek, ale nebudou tam jen taneční pasáže, nebude tam jen určitá taneční technika. Půjde o sdělení určité myšlenky nebo příběhu. Účinkující nemusí být tanečníci. Ve scénickém tanci budou účinkovat tanečníci a budou vyjadřovat danou myšlenku tancem. Bude tam prezentována určitá taneční technika. Jenže tyto dva pojmy se mohou klidně prolínat. Hranice mezi nimi jsou dosti volné a každý své dílo tvoří jinak.

Co tanec přináší dětem, co se mohou naučit?

Já s dětmi nepracuju, takže odpovím, co přináší dospělým – radost, uvolnění, vyblbnutí, předvedení se, možnost sdělit něco, možnost zdokonalit se ve svém projevu. Naučí se techniku určitého tanečního směru, naučí se lépe rozumět svému tělu, naučí se spolupracovat s partnerem, improvizovat, důvěřovat a učit se být zodpovědný k druhým.

Co děti na tanci baví a co je pro ně nejobtížnější?

U dospělých – výzva zkusit něco, co neumí, a co se jim líbí. Nejobtížnější může být pro někoho právě ta technika, pro jiného časové zvládnutí této aktivity, pro jiného bytí na jevišti a překonávání strachu...

Myslíte si, že je při práci s dětmi v dramatické výchově věnován dostatek prostoru jejich pohybové průpravě, případně s jakými nedostatky se setkáváte nejčastěji?

To záleží na tom, jestli děláte dramatickou výchovu v rámci souboru, nebo třeba v rámci školní lekce. V souboru je toho pohybu mnohem víc, stejně tak jako hlasové průpravy, v lekci DV pro školy toho pohybu bude méně, protože tam nejde tolik o dovednosti, jako o osobnostně-sociální rozvoj.

Jaké je podle Vás místo improvizace v scénickém tanci?

Patří tam, proč ne, a míra už je na každém choreografovi.

Jaké je podle Vás místo hudby ve scénickém tanci? Tvoříte někdy hudbu k vystoupení s dětmi z Vašeho souboru?

Málokdo si dovede představit scénický tanec bez hudby, ale i toto se děje, proč ne. Pak je ale daleko větší důraz na ten pohyb samotný. Zvukem je jen dech a další zvuky, které vydává tělo a podlaha. Jednou jsem tvořila hudební doprovod k taneční věci, ale zatím více používáme danou hudbu. Já osobně jsem pro vytváření si vlastní muziky, jen najít ten čas a ty lidi, kteří to zvládnou!!! Kromě toho jedna část našeho souboru – rytmoprojekty – jsou přímo založené na tom, že si děláme svou vlastní zvukovou složku. Jsou to tzv. sound theatre. Celý příběh je ztvárněn zvuky a rytmy hranými na určité nástroje i nenástroje. (Ve zkratce jde o to, že vymyslíme nějaký příběh a celý ho hrajeme jen rytmem. Konkrétně: poslední představení Vlak začíná tím, že na nástupiště (dřevěné praktikáby) přijdou cestující a čekají na vlak. Každý má kufr. Jejich čekání a netrpělivost, ale taky spontánnost je vyjádřena údery bot a kufrů o zem. Tyto rytmy tvoří určitou „skladbu“. Pak přijíždí vlak, který je vyjádřen bubny – djembe. Hráči na bubny jsou částečně i nádražáci. Staví se před nástupiště. Celá cesta vlakem, tunely, zpomalování, zastavování v poli, projíždění jiného vlaku, a to všechno je vyjádřeno těmi bubny – jejich různými rytmy. Stejně tak se nástupiště mění ve vlakové kupé, ve kterém cestující sedí a dělají různé věci (čtení novin, požívání dobrot, popíjení, hraní karet...) – noviny se rozkládají na určitou dobu, karty se pokládají taky na určitou dobu a dohromady to tvoří zase další rytmus. Celý příběh graduje malou zápletkou.)

Jaké jiné výrazové prostředky využíváte ve své práci?

Ráda využívám zvuky, hlas, hudební nástroj (např. djembe), ale i světlo, diaprojekci, loutku, výtvarné prostředky (lana, šátky, látku...)

Co si myslíte o propojení slov a scénického tance?

Líbí se mi to, je to příjemné zpestření. Slovo v tanci na sebe váže velkou pozornost, protože je nečekané.

Děkuji za rozhovor.

Věra Bělehrádková působí jako pedagog volného času v Centru volného času Lužánky v Brně. Zde pracuje se souborem Cyranovy boty, který se člení do tří hlavních linií: 1) scénický (současný) tanec, 2) integrovaný tanec – práce se skupinou, kde jsou lidé s pohybovými handicapem i bez nich, 3) sound theatre.

vm

ANKETA

Co je podle vás pohybové divadlo?

■ Jsou to dvě slova. Jedno znamená pohyb a druhé znamená divadlo, což není od slova diviti se, ale diviti se. (Někdy je to i o tom diviti se.) Je to divadelní sdělení (obsahuje nějaké téma, příběh nebo situaci),

kde je využit jako hlavní výrazový prostředek pohyb. *Jiřina, lektorka*

■ Někdy třeba taneční představení. *Vendula, člen dětského souboru*

■ Že se tam člověk hýbe, že se hýbe celé divadlo. *Anna, člen dětského souboru*

■ Pohybové divadlo je, když: musí se to hýbat, mít to švuňk, rytmus *Anča, Franta, Vendula alias Anče Kuba hajný, seminarista*

■ Že slova se vyjadřují tancem, něco jako pantomima, ale trochu jinak. *Štěpán, člen dětského souboru*

■ Když je myšlenka vyjádřena pohybem. *Honzá, seminarista*

■ Vyjádření příběhu pohybem beze slov nebo s minimálním počtem slov. *Anna, lektorka*

■ Divadlo, ve kterém se herci víc hýbou. *Martin, člen dětského souboru*

■ Takové divadlo, které chce myšlenku sdělit pohybem. *Iva, seminaristka*

■ Je to divadlo, které vyjadřuje hodně věcí pohybem. Nejen děj, ale i emoce a nonverbální komunikaci. Je to poutavá věc. *Kateřina, seminaristka*

■ Pohybové divadlo je divadlo, kde děj převážně vyjadřován pohybem a důležitým faktorem je hudba - teda pro mě. *Karolína, recitátorka*

■ To, kde se hlavně hejbou a moc nekecaj. *Milan,*

seminarista

■ Když se něco říká tělem. *Eva Anna, vedoucí souboru*

■ Kde se účinkující pohybují k potěše oka diváka. *Zina, ředitelka KD Trutnov*

■ Pro mě? Tanečky kolem lidí, kteří se nechťejí nechat vyfotit. *Michal, fotograf*

■ Něco jako pantomima, taneční divadlo. *Jindra, organizátorka*

■ Cvičení *Karolína, členka dětského souboru*

■ Pantomima *Kristýna, členka dětského souboru*

■ Tanec na pódiu *Nikola, členka dětského souboru*

■ Já nevím, asi nějaká pantomima, tanec... *Tereza, členka dětského souboru*

■ Tanec na jevišti *Katka, členka dětského souboru*

■ Když se hraje normální divadlo, ale příběh se vypráví z větší části pohybem. Pohyb má hlavní význam. *Vojta, recitátor*

■ Přesně souhlasím s Vojtou. *Marek, recitátor*

■ Nevím přesně, ale specifikum takového divadla je určité pohyby, a to pohyby kultivované a nemusí se přibližovat tanečnímu pojetí. Zkrátka je to vyjádření vnitřního života člověka pohybem. Je to dost fundované? *Eva, lektorka*

■ Třeba včerejší Jazzinky. Jde o mluvené slovo, ale k tomu pohyb, těžko říct. Jestli to slovo ten pohyb neudusí. V popředí by měl stát pohyb! Viděla jsem spoustu divadelních představení, třeba Pohádky do dlaně, tam nebylo jen naplňování režijních nebo scénických poznámek, ale pracoval na tom choreograf. Jde o pohyb, může to být i mimika. V pohybovém divadle se i mluví, je tam děj a dané postavy. V tanečním představení jsou spíš sólisté a sbor. Pohybové divadlo může být i muzikál. Divadlo celkově je spojené s pohybem. *Markéta, doprovod recitátora*

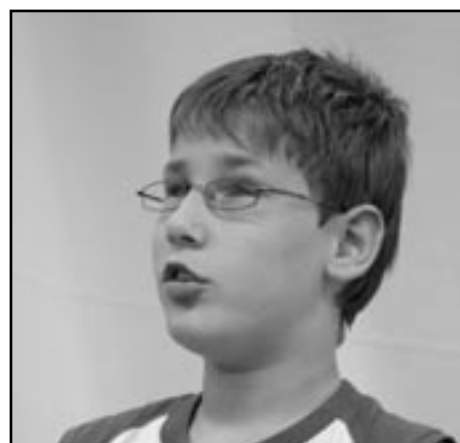
RECITÁTOŘI DRUHÉ KATEGORIE

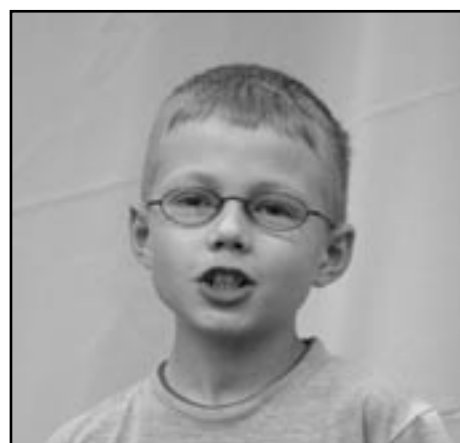
Dario Cadorini

Jakub Velička

Jan Mach

Jan Pohl

HRÁLI JSME SI S ...

recitátory II. kategorie

Úvodní dílna pro recitátory II. kategorie našla útočiště v parku. Lektorky Eva a Markéta se usadily se svými svěřenci u velkého stromu, zády k ženichovi a nevěstě, kteří pózovali fotografovi.

Po třech krátkých úvodních seznamovacích hrách se dětem svěřily, že cestou do lesnické školy našly u paty jednoho stromu hromádku hlíny, která vypadala nějak podivně čerstvě. Nelenily, začaly hlinu odkrývat a brzy našly poklad – malou dřevěnou krabičku. Odolaly pokušení otevřít ji hned a nabídlý dětem, aby ji otevřely společně s nimi. Tak začala páteční odpolední dobrodružství recitátorů ze 4. a 5. tříd základní školy.

Zajímalo mne, co krabička ukrývá, stejně jako děti. Uvnitř se krčilo deset předmětů, které mohly patřit krtkům, mravencům, lesní víle, Krakonošovi.... Počkejte, mezi předměty je převázaná rolička papíru, nepodivíme se do ní? Po chvilce váhání rozpočítadlo určilo, kdo tajemnou roličku rozbalí, slovo padlo na Adama. Ten přečetl vzkaz od skřítky ze země, v níž rodiče mají čas, ve které rostou stromy až do nebe, a ve které je vůbec nádherně.

Skřítek žije v kouzelném lese a kdybyste zrovna byli s námi na tom paloučku, mohli jste se s námi jít do lesa podívat. Markéta totiž zná les, ve kterém rodiče neříkají, že nemají čas a umí do něj přidat strom, který plní tajná přání. I další zanli ten les a přidali do něj uzdravovací studánku, kouzelnou houbu, babku ježibabku, trolly a tajemnou jeskyni, keře, kameny, mech, zkameňující růži a skřítky... Škoda, že jste se s námi neprošli v tomhle lese.

Vstoupit do něj totiž žádá statečné srdce. Málokdo to zvládne sám a když jdete do lesa poslepu, musíte být alespoň tři. My jsme tam byli. Krásně jsme si to užili – tajemství, strach a nejistotu. A svobodu a volnost. Víme, jaké to je, když se nohy boří do mechu. Známe ten pocit, když větve housnou. Zažili jsme, jak se srdce chystá strachy zkamenět – a to ta nejhorší strašidla zrovna nebyla doma!

Jaký to je pocit být postavou v kouzelném lese? Být mechem je fajn jen chvilku, protože lidi po mechu chodí – a to bolí. Babku ježibabku příliš tížil hrb, v její kůži nelze zůstat dlouho. Trollem, který chrání strom splněných přání, lze být dlouho, ten to má jednodušší než lidé. Být vílou je příjemné, ale být člověkem je lepší.

Jak se cítí člověk na návštěvě v kouzelném lese? Příjemně i nepříjemně, našťastí to byla jen

RECITÁTOŘI DRUHÉ KATEGORIE

Jindřich Svoboda

Markéta Brabcová

Nazareno Klug

Petra Růžicková

hra. Ve skutečném lese by to byl opravdový strach. Bát se ve třech, to je fajn. Ale sám? Bylo to trochu divné, trochu normální a trochu strašidelné a maličko jako včely v úle.

A až do lesa vstoupíme znovu, možná dostaneme další vzkazy nebo poselství a o skřítkovi, který nám půjčil svoji skříňku, zjistíme mnohem víc. Jestli se nebojíte, můžete se přidat.

Začátek páteční večerní dílny pro recitátory II. kategorie byl stále ještě v duchu seznamování, neboť někteří recitátoři dorazili později. Zakopaná truhlička se vzkazem od vědmy, nalezeným v dílně odpolední, měla být pouze předzvěstí dalších tajemných událostí. Večer byl zahájen skřítkovskou schovávanou, zvanou „Skrupule, vodula a liškule“. Účastníkům dílny se pak dostává následujících informací: vědma poslala do redakce DDS email adresovaný lektorkám – a ty dostaly od vědmy lexikon skřítků. Lektorky to považují za dobré znamení a chtějí se o lexikon podělit s ostatními. Dvojice dětí dostanou jeden list z lexikonu a studují charakteristické znaky různých skřítků, aby se pak jejich kamarádi pokoušeli jméno skřítky uhodnout na základě popisu jeho oblíbených činností, chování apod. Za okny se polehoučku stmívá, děti se pokoušejí uhodnout jména skřítků z lexikonu a hříbí fantazií, jazykovými hříčkami a originálními jmény. Pomalu se probouzejí skřítkové jako Štěpáník udatný nebo Ochechule darebná. Stará mosazná klika dveří jako by se pohnula a pak už je jen krůček k tomu, aby se za dveřmi objevil malý svítek papíru – vzkaz od skřítků, kteří prosí děti o to, aby v zájmu ochrany ohrožených skřítků doplnili lexikon o další druhy, vyskytující se u nich doma. Děti jakoby se pomalu rozpominají na záhadné stopy domácích skřítků, a po chvíli už vyprávějí o Schovávákovi obecném, o Bordeláčovi, o Ledničkomizovi všejedlém či o Miziči papírovém. O skvělém pábitelství dětí není v tuto chvíli pochyb – svět skřítků je zpřítomněn, otevřen, oživen. Završením večera je zpodobení domácích skřítků výtvarně a pohybově.

Ranní sobotní dílna byla věnována především důkladnému seznámení se s Leprikonem – což je irský skřítek švec, který kromě spravování bot vílám a rusalkám střeží na konci duhy hrnec plný zlata a ví, kde je ukryto všechno bohatství světa. Odpoledne se děti vydaly lesoparkem po stopách Leprikona. Nalezly několik nejasných šlépějí; pak jim lektorky ve stínu jeřábu muku přečetly příběh o setkání chudase Conora s Leprikonem – a děti toto setkání měly ztvárnit herecky ve dvojicích. Recitátoři se náhle rozutečou do lesa, houpají se na větvích, schovávají v křoví, plíží travou. Etudy o setkání Conora s Leprikonem v prostředí lesoparku jsou spontánní performancí, kdy se diváci přirozeně zapojují do akce, do dialogů skřítky a Conora. Každá dvojice aktérů rozřeší jejich setkání jinak: Leprikon třeba slíbí Conorovi hrnec zlatáků, načež se má Conor otočit a počítat do desíti – a živý skřítek zmizí. Lektorky seznamují děti s tím, jak Conor hledal poklad skřítků – a pak už se ve shodě s příběhem děti vydávají po barevných stopách – po stopách (fáborkové) duhy – lesem, čtou vzkazy a plní úkoly skřítků. Zpívají třeba malému Leprikonkovi ukolébavku (přičemž se objeví i variace „Nároodil se Leprikóón...“), hledají dárek pro Leprikona, opakují si jazykolamy – a po mnoha splněných úkolech a mnoha uražených kilometrech se přibližují k pokladu skřítků. Co bych udělal s hrncem plným peněz? Tuto otázku těsně před objevením pokladu děti musí řešit, ale naštěstí jen teoreticky. Nalezený poklad je pro ně cennější, vědma jim k němu píše vzkaz: „Zachránili jste skřítky před záhubou.“ A sladký zlaták pro každého je odměnou za to, že přispěli k jejich dočasnému vzkříšení.

Nedělní recitátoři II. kategorie světili svým vystoupením. Před samotným začátkem se rozmluvili a rozhýbali a hry jako Kompot a Evoluce (s mocným řevem pradávných bytostí) i Pohádkový les (s tichým šuměním větru a deště) tento cíl zdárně naplnily. Recitátoři se vydali vstříc svému publiku do auly lesnické školy. Nikdo z nich však při recitaci nebyl sám – každý měl s sebou na jevišti svého domácího skřítky.

S pozdravem vaši redakční skřítkové eb a id

NA KUS ŘEČI U ...

...lektorek dílny recitátorů II. kategorie

Evy Benešové

■ Co s sebou nosíš kamkoliv a kdykoliv?

Kdykoliv kamkoliv s sebou nosím medailonek panenky Marie.

■ Co s sebou nikdy nenosíš?

Asi hodně peněz.

■ Postrádáš něco?

Já nic nepostrádám, jsem spokojený člověk.

Eva je učitelkou dramatické výchovy na 2.stupni ZŠ a vedoucí dramatických kroužků.

Markéty Kubecové

■ Co s sebou nosíš kamkoliv a kdykoliv?

Popravdě – mobil, peněženku, žvejky, pomádu na rty a snažím se s sebou nosit dobrou náladu.

■ Co s sebou nikdy nenosíš?

Hrozně bych to chtěla nosit – a nikdy to nenosím – a jsou to letenky na Kubu.

■ Postrádáš něco?

Pořádnou dovolenou.

Markéta pochází z Klatov a prvním rokem pracuje na ZŠ.

BYLI JSME U TOHO

Beseda lektorského sboru s recitátory druhé kategorie

Lektoři byli k dětem velmi vstřícní. U každé lektorské dvojice jsem postřehla, že se ujišťovali, jestli děti rozumí tomu, co se jim snaží vysvětlit. Například Radek Marušák dětem vysvětlil, co to je metafora. Když něco básník pojmenuje jiným slovem, protože v tom vidí podobnost, tak to je metafora. Třeba lejno je čepice pro hlínu, protože se čepice dává na hlavu, stejně jako lejno leží na zemi, a má tvar, který je lejnu podobný.

Lektorské tandemy pracovaly stejně jako včera u čtvrté kategorie ve dvojicích: Alena Palarčíková a Ema Zámečnicková, Radek Marušák a Jana Křenková, Jana Machalíková a Vlasta Gregorová. Kladli si pochopitelně podobné otázky jako při diskusi s recitátory staršími, ale přizpůsobovali jejich

zkonkrétnění dětem mladšího věku.

Ema Zámečnicková a Alena Palarčíková se bavily o nutnosti dodržování veršů, o nutnosti vědět naprosto přesně, o čem mluvíme. Důležité je zabývat se otázkou rozdílů mezi prózou a poezií. Recitace je povídání dvou stran, recitátora a posluchače. Někteří recitátoři, když mají recitovat, začnou zpívat, „vlnkovat“ a intonovat věty falešně, nepřirozeně. To je škoda. Dále mluvily o tom, že se divák v textu většinou předem neorientuje, protože ho nezná a na recitátorovi potom je, aby to řekl přesně tak, aby to posluchač celé pochopil i bez textu před očima. Když recitátor vidí jasnou představu, tak to s ním vidí i posluchač. Je důležité, jestli to recitátorovi uvěříme a když má ten text nastudovaný, jestli to dokáže posluchačům předat. „Teď o tom mluvím, jako že je přednes něco strašně náročného. Není. Recitovat je radost. Radost, že si můžu s někým popovídat,“ uklidňovala děti Ema Zámečnicková.

Radek Marušák a Jana Křenková mluvily o tom, že recitátor musí znát každý verš a v něm každé slovo. A když je tam vtíp, tak si musí uvědomit, že ho posluchač nezná. A my mu můžeme ukázat, podívejte se, tady je vtíp! Mnohdy jsou věci pojmenovány, tak jak jsou, ale mnohdy je něco ještě dál za nimi. A potom je taky potřeba vydržet na jevišti v tom vyprávěčském napětí až do posledního slova. Někdo je totiž trochu v předstihu a ještě před koncem se těší z toho, že má už odrecitováno. Ale my posluchači chceme ještě poslouchat. Je potřeba v tom vydržet a pokud možno, tak víc než do posledního slova, ještě kousek přes.

Jana Machalíková a Vlasta Gregorová se vyjádřily, že je skvělé, když je někdo dokáže přesvědčit o tom, že to, co říká, je skutečně jeho postoj. Stejně jako u jiných kategorií je zajímavé, jak si recitátoři text našli. A rozdíl hledaly i v tom, jak kdo text uchopí. Jeden text se dá udělat na několik (na mnoho) způsobů. Důležité ale je být v textu naplno. Výstavba textu by měla být jasná, měl by nám celek držet pohromadě a musíme vědět odkud a kam jdeme. A také je důležité, když se u toho recitátor sám tématem baví. Pozor ale, abyste nezačali vědomě pracovat s tím, že umíte říkat vtipy, ať z vás není místo recitátora bavič. Vtíp musí být naplněný. Vyprávět vtipné texty je radost, ale není to cesta jediná.

Diskuse byla třetí v řadě dnů, kdy probíhala přehlídka recitátorů. Byla opět trefná, věcná a přesto příjemná. Lektoři se recitátorům věnovali naplno a z pohledu zvenku opravdu tak intenzivně, že potom museli doslova padnout únavou. Ale byl to poslední den recitace, tak už nebylo proč šetřit síly.

gs

ps: Za tímto článkem měl být zápis z diskuse doprovodů recitátorů třetí a čtvrté kategorie vedené Jiřinou Lhotskou. Učebna však byla prázdná a seminář neproběhl. Recitátoři se již rozjížděli domů. id

BYLI JSME U TOHO

seminář k inscenacím 2. bloku

Na úvod Jakub Hulák oznámil, že ač Dominika Špalková není přítomna, podílela se na diskusi lektorského sboru. Roman Černík připomněl, že se setkáváme na semináři, který by měl být semeništěm nových myšlenek a nápadů. Tím poukázal na novou formu tohoto setkání, která spočívá v rekapitulaci toho, o čem se semináristé při samostatných diskusích bavili a jakým směrem se jejich diskuse ubírala po otevření obálky s tématem. Dnešní téma znělo: realita v životě a jevištní realita.

O čem se seminární skupina B, která si vylosovala k rozboru představení Takové normální Q-kerní ráno (rodinné divadlo Q-Kerni) bavila: snídáně tvoří rámec představení; čekání na otce; jaký byl klíč k výběru textů; nerespektování diváků (tichá a nesrozumitelná mluva na jevišti); nepřítomnost gradace představení, přílišná délka, představení bez konce (zde zazněla citace jednoho ze semináristů: „Ač se vše odehrávalo v kuchyni, viděli jsme reality show až do ložnice.“); šlo o ukázání vztahu matky k dětem nebo o fungování celé rodiny; nepřiměřené prolínání vulgární mluvy ze strany dětí i matky; ilustrace textu, popisnost, prvoplánovitost práce s rekvizitou.

Seminární skupina C si vylosovala k rozboru představení A co jako? (Haxna, Brno). Jejich diskuse se věnovala těmto tématům: šlo o televizní záznam?; skutečná výpověď dětí; herecké výkony (typové postavy byly na hranici snesitelnosti, herecké výkony a jejich pravdivost); klipovitost; moravský dialekt, dobrá výslovnost.

Seminární skupina D se zabírala představením Otesánek (Štěk, loutkové divadlo, SVC Opa-va). Názory skupiny byly opravdu různorodé (bylo to skvělé, byla to revue, bezvadné, jako že bez vady?) Kladly představení: akčnost představení, herecká vybavenost dětí, jejich zaujetí pro věc, spolupráce dětí, citění prostoru, loutka Otesánka. Jako problematické viděli: hlávky zeli (shoda však ve skupině nezavládla), oponky

DÍLNÝ A SEMINÁŘE RECITÁTORŮ

beseda recitátorů čtvrté kategorie

seminář recitátorů druhé kategorie

seminář recitátorů třetí kategorie

seminář recitátorů druhé kategorie

(byly zbytečné), neujasněná pozice vypravěče, jistá klíšé (pískání zápasu babky s Otesánkem, hromada kostí na oponce), přehrávání, vybidnutí herců ke vstávání diváků (ve skupině převládá názor, že diváci by měli respektovat herce).

Zde došlo k pozměnění formy semináře. Slovo dostal lektorský sbor, který se vyjádřil k jednotlivým představením, uvedl, jaké poznatky a otázky vyvstávaly při společné diskusi o zhlédnutých představeních a co se dozvěděli při diskusi s vedoucími souborů.

Takové normální Q-kerní ráno. Jde o třetí reprízu tohoto představení, premiéra byla v Olomouci, druhé a třetí představení bylo zde v Trutnově. Soubor zvažoval, že odpolední vystoupení zruší. Z diskuse s vedoucí souboru vyplynulo, že napětí ve vztahu matky k dětem, které se objevilo až v odpoledním představení, vyvedlo matku z míry, což ovlivnilo její herecký projev (nepřiměřenost v komunikaci s dětmi).

A co jako? Nápad vzešel od členů souboru. Chtěli hrát o tom, co prožívají, co je pro ně aktuální, chtěli vytvořit výpověď o tom, jací jsou. Chtěli se vymezit vůči televiznímu zpracování tohoto tématu, které vnímají jako nepravdivé a falešné.

Otesánek. Začínající soubor. Vedoucí sám nemá mnoho zkušeností s divadlem. Lektorský sbor se zabýval otázkami okolo vypravěče, vzniku jeho textu, dramaturgického zpracování příběhu, proč se rolí vypravěče zasahovalo do funkční výstavby původního příběhu. Dále se lektorský sbor zabýval nepřipraveností herců (práce s hlasem, autenticita jednání) a loutkou Otesánka, která byla problematická ve scénickém řešení Otesánkova pojídání obětí.

A pak se seminaristé a lektorský sbor začali zabývat tématem z obálky. Pro zopakování: **životní realita a jevištní realita.** Zaznělo mnoho postřehů a myšlenek ohledně tohoto tématu. Zde jsou jednotlivé body, o kterých se diskutovalo a několik postřehů:

odlišnost divadelního času a času reálného Q-Kerni se snažili životní realitu prezentovat jako divadlo, ale nedalo se tomu uvěřit. Divadelní čas by měl být nápodobou reálného času.

stylizace, kondenzace, tvarování Haxna neměla za cíl dohrávat jednotlivé situace, čímž vznikaly klipy, které sloužily k získání odstupu od reality. Postava Evičky se vydělovala svou stylizací a tím vypovídala o realitě (směřovala k typové postavě). Jak přinést zprávu o banalitě tak, aby to nebylo banální? Realitu nelze zkopírovat na jevišti, musí se tvarovat. Je to otázka tvaru. Jde o vnitřní logiku výstavby představení, nejde o realismus na scéně.

realita jako látka ke zpracování Zdivadelnění reality není životní realitou, je obrazem životní reality, je to výpověď o životní realitě. Inscenovat realitu znamená mít výpověď o realitě. Nebezpečí přiblížnosti v zobrazení životní reality na jevišti spočívá v tom, že divák nezíská pevné body k uchopení jevištní reality, což diváka vede k tomu, že nemůže toto zobrazení vnímat jako uvěřitelné (hodnověrné).

jevištní sdělení, jeho kvalita, předstírání kontra uvěřitelnost (hodnověrnost) Místo pravdivosti bychom měli uvažovat o hodnověrnosti. Předstírání je o nepřiměřenosti, neautentičnosti projevu. Lze předstírat tanec?

Jako další téma k diskusi se nabízel otázka Karla Vostárka: Co konstituuje loutku na jevišti jako postavu? S přihlédnutím na pokročilou noční hodinu jsme se shodli na tom, že tuto otázku necháme na jindy. Takže se máme na co těšit.

vm

PS: V semináři k inscenacím 1. bloku se objevila dezinterpretace, na kterou nás upozornili seminaristé skupiny B. Věta „Vyjádřili názor, že se montáž hodí spíše pro mladší děti, protože je učí udržet rytmus a jednotný styl.“ nevystihuje jejich myšlenku. Navrhl tuto formulaci: „Vyjádřili názor, že mladším dětem je bližší pásmo než jakákoliv jiná forma. Učí je udržet rytmus a jednotný styl.“ Za vzniklou dezinterpretaci se omlouvám.

vm, gs

SLOVO POROTY

Opavský Otesánek

Vedoucí opavského souboru, který se teprve rozhlíží po terénu dětského divadla, nachystal pro sebe a pro svůj soubor pořádné sousto. Především proto, že vedoucí má malé zkušenosti jako režisér, dramaturg a pedagog (a každý, kdo vede dětský divadelní soubor je – ať chce, nebo ne – pedagogem). A také proto, že členové jeho souboru nejsou na divadelní práci ještě dostatečně připraveni a vybaveni.

Jejich inscenace, vycházející ze známé pohádky o Otesánkovi, sice imponuje tím, co vše děti i dospívající na jevišti zvládnou. Bohužel však také provokuje dlouhou řadu otázek a pochybností: Marně hledáme odpověď na to, proč si vlastně soubor vybral pohádku o Otesánkovi, proč ji hraje místy jako parodii, místy jako horor, místy jako muzikál, proč přitom volí právě ty či ony divadelní prostředky, které se navíc mnohdy vzájemně vylučují, proč se má vypravěč stát Otesánkovou obětí, když nejdřív stojí na jeho straně, a dokonce za něj mluví (!), proč se babka s motýčkou neurvale utrhne na babičku, proč se z mámy a táty v původní pohádce stanou v dramatizaci babička a děda, proč děti na jevišti tak často „tlačí na pilu“ a využívají grimasy a šarží atd. atd. V sérii otazníků bychom mohli bohužel ještě dlouho pokračovat.

Jeden problém však nelze rozhodně pominout. A ten se týká podstaty této pohádky: Rozhodne-li se inscenátor pro příběh o Otesánkovi, musí, chtít nechtě, přijít v první řadě na způsob jak divadelně vyřešit to, na čem tato kumulativní pohádka stojí, totiž Otesánkovu zřavost. Jenže řešení, které soubor zvolil, tedy Otesánek jako realisticky pojednaná molitanová imitace pařezu s otevírací hubou v trojím vydání (od nejmenší po největší), na jevišti nefunguje, ať se hráči snaží sebevíc.

Navzdory problematickému představení byl pro lektorský sbor nakonec příjemným zážitkem upřímný zájem vedoucího hledat inspiraci pro vlastní další práci. Protože - málo platné - pouhá chuť a nápodoba televizních pohádkových a bavičských taškařic na další cestě za dětským divadlem, které by děti na jevišti i v hledišti obohacovalo a rozvíjelo, nepostačí.

Jaroslav Provazník

VIDĚLI JSME V NEDĚLI

Takové Q-kerní ráno

Takové Q-kerní ráno

A co jako?

A co jako?

SLOVO POROTY

Možná přijde i tatínek aneb Takové normální Q-kerní ráno

.V kuchyni se spí a spí..., až po čase maminka vstává neb dítěta jsou již čilá. Rozespale chystá snídani, která se stává nejen očekávaným koncem čekání na tatínka, ale i rámcem rodinného představení, kde maminka je maminkou a tatínek je... atd. Čas se vleče pro děti i diváky a než bude možno si užít přichystaných dobrot při společné snídani, vyplňují jej neposedné děti společně s muzickou maminkou „čtením“ a přehráváním pohádek z knížky. Kuchyňské předměty se stávají rekvizitou včetně připravené snídaně. Děti využívají chvíle, kdy si mohou alespoň „dožít“ než se tatínek dostaví.

Rodinné divadélko, které spontánně vzniklo na samotě u lesa (kde protagonisté bydlí) jako příležitostná cesta do civilizace. Představení má za sebou tři reprízy včetně dvou zde v Trutnově a další již nejsou v plánu. Důležitým hlediskem vzniku bylo hraní si pro sebe a pro radost, tím pádem je pro ně každá další repríza nutným zlem, které vlastně devaluje představení. Divák se v takové chvíli stává trochu zbytečným a opakování tu není matkou moudrosti. Divadlo které je myšleno jako svátek a ten přece není každý den.

Hurá!!! Tatínek je konečně tu, snídaně začíná a ... my jako diváci se ostýcháme tleskat nebo si alespoň jít k prostřenému stolu na jeviště také dožít.

Ladislava Košíková & Karel Vostárek

A co jako?

Ačkoliv Václav Klemens poctivě napsal recenzi na představení souboru Haxna SVČ Brno, nepřečtete si ji na tomto místě. Článek se stal pravděpodobně předmětem zájmu Trojského koně a ani po dvouhodinové snaze se nám nepodařilo jej přesvědčit, aby inkriminovaný článek vydal. Proto se dnes pokusíme přesvědčit Václava Klemense, aby ze svých poznámek recenzi revitalizoval. Doufáme, že nás pochopí.

id

BYLI JSME U TOHO

Dětský diskusní klub ke druhému bloku vystoupení souborů

Během nedělního odpoledne jsme viděli v rámci druhého bloku tři divadelní soubory: soubor Q-Kerni a představení Takové normální Q-kerní ráno, soubor Haxna a představení A co jako? a soubor Štěk a představení Otesánek. Po představeních se sešli herci v kulturním domě Nivy k diskusi o tom, co viděli a neviděli, čemu rozuměli a nerozuměli a co by se třeba dalo příště vylepšit.

Diskusi vedl Tomáš Machek a Jana Kučerová a já jsem měla možnost pochopit, co to znamenalo, když po sobotní dětské diskusi pochopil Vojta Maděryč, jak se dá udělat oceán z igelitek. A na řadu přišly i netradiční hudební nástroje, takže dnešní soubory proti všelijakým rozhodně ošizeny nebyly! Potom byly děti rozděleny do tří skupin a měly za úkol ke každému představení zformulovat téma, divadelní prostředky a co se jim líbilo a nelíbilo. Výsledky byly v mnoha ohledech překvapivě výstižné. Po-
díváme se, jak z jejich pohledu dopadlo představení:

Takové normální Q-kerní ráno (rodinné divadlo Q-Kerni, Oskava, ved. Veronika Kernová)
Podle dětí ze souborů to bylo o tom, jak si děti krátily nudu a dlouhé čekání na otce vyprávěním pohádek a hraním písniček s maminkou. Děti jsou puntičkáři. Při analýze rekvizit použitých v představení vypsaly celý výčet rohlíků a hrnků, které se na pódiu objevily. Během sepisování se ale často ozýval názor, že nevědí, k čemu to celé mělo směřovat, jaký byl vlastně konec atd. Líbilo se jim, že se tu řešily rodinné vztahy a že si tu zahrála celá rodina a přitom byly děti nejdůležitější. Možná by se dalo téma číst jako výzva dospělým, ať se více věnují dětem. Zajímavé jim připadaly nápady, jak pracovat s rekvizitami, ale bylo jich zbytečně moc, stejně jako všech pohádek, pracovalo se s nimi mnohdy stejně a někdy dost popisně. Změnily by dále mluvení do diváků a ujasnily by konec i začátek, protože vůbec nevěděly, kdy mají tleskat. Malí herci z rodinného divadla měli možnost se vyjádřit k názorům ostatních souborů a potvrdili, že jasnější konec i začátek sami navrhovali, ale návrh neprošel, protože to je záměr „mamky-režisérky“. Konec prý měl být takový. Diváci měli sami přijít na to, že už mají tleskat. Na závěr se ale děti jednoznačně shodly na tom, že se jim z představení líbilo nejvíce oba dva dětské herci. A podstatné je, že: hrála celá rodina, zaměřili se na pohádky a písničky a představili nám netypickou snídani.

A co jako? (Haxna, Brno, ved. Jana Haková, Eva Anna Koberová) Děti popisovaly, že to bylo o tom, jak chtěly holky sblížit své idoly. Líbila se jim realita situací a slovní zásoby, nasazení herců, nevypa-
dávání rolí a hudba, která se k tomu hodila. Největší úspěch měla postava Evičky, protože ne každá dívka je jako postava z fotománu, a to Evička reprezentovala. Nelíbila se jim špatná srozumitelnost, chybějící gradace a to, že hudba hrála dlouho a nahlas a přes to nebylo slyšet mluvené slovo. Padla tu otázka, jestli se jedná o parodii. Ale soubor přiznal, že na to vlastně ani nepomyslel. Pro ně je to spíše uchopená realita s řadou vtipů. A podstatné je, že: se tam řešily vztahy mezi pubertáky a mělo by se vyjasnit, jestli jde o realitu, parodii nebo nadsázku.

Otesánek (loutkové divadlo Štěk, Opava, ved. Daniel Kollmann) „Téma“ děti zformulovaly

VIDĚLI JSME V NEDĚLI

Otesánek

Otesánek

jako zmodernizovanou pohádku. Líbila se jim tři stádia Otesánka a žraní postav opravdu pusou. Posláním bylo zřejmě pobavit děti. Mohly by se na to asi dívat téměř všichni, nejen děti malé. Nelíbilo se jim že nebylo dobře rozumět Otesánkovi, postavě s Otesánkem nebojovaly a spíš mu šly vstříc a trocha kritiky padla i na účet estrádnosti některých vtipků, které hraničily až s laciností. Začátek mohl být promyšlenější. A jaký by děti přičítaly žánr? Pohádka spojená s estrádou nebo komedie. Kladně byl hodnocen zpěv a tanec, dobré rekvizity a kulisy. Dětem byl nejasný začátek a za nevhodný označovaly hlas Otesánka. A napsat by se o tom mělo, že: jsme viděli skvělou práci loutek, zmodernizovanou pohádku s prvky estrády a oceněna byla i hudební složka.

Nutno dodat, že Tomáš a Jana vedli diskusi velmi pečlivě, dali všem prostor vyslovit se (to v rámci časových možností) a pomohli dětem řadu věcí zpřesnit a lépe formulovat. Velmi dobře se s dětskou diskusí doplňovaly informace, které přinesl Miloš Maxa z diskuse s dospělými. A nutno dodat, že děti káply velmi přesně na řadu problémů či chvályhodných míst představení, o nichž se dohadovali i dospělí. Vlastně bych všem seminaristům přála takovou diskusi zažít.

gs

PŘEDSTAVUJEME ...

...lektorský sbor přehlídky dětských divadelních souborů

Ladislava Košíková

V jaké své životní roli se cítíte nejlépe?

„Měla bych se asi nejlépe cítit v té roli, která je tady člověku určená, v tom, co člověk dělá, co ho baví. Práce je částečně tím, co mě baví, co vzešlo z mého koníčka, je to tanec, takže bych se měla cítit nejlépe v roli tanečního pedagoga a choreografky. Když se člověk ponoří do pedagogické nebo do té tvůrčí choreografické práce, tam zapominám na to kdo su a co su a opravdu to dělám tělem i duší a mnohdy v této roli mizím z reálného světa. A teď, na konci sezóny, pedagogické i té tvůrčí umělecké, kdy nastává čas odpočinku, se opravdu těším na roli (jen zdánlivého) nicnedělání. Člověk chodí, hledí po přírodě, navštěvuje různá místa a čeká, až ho políbí další Múza.“

Kdyby byla divadelním žánrem či typem divadla, byla by někdy tragédií, někdy komedií, a „vždycky je to o životě.“ Její touhou je být člověkem v té době, kterou zrovna zpracovává. „Přeju si třeba být – třeba když dělám pohanské věci a zpracovávám Velkou Moravu – tak být aspoň na chvíli jednou z žen Svatopluka nebo nějakou bohyní v té době.“ Naposledy pracovala na středověké žákovské poezii: „Když jsem usínala, tak jsem si třeba přála, abych na chvíli byla nějakou Múzou F. Villona nebo nějakou dívkou, které skládá své verše.“

A jaké divadelní představení ji v životě hodně ovlivnilo?

Choreografie Neederland Theatre a konkrétně choreografie Mládi.

eb

Karel Vostárek

V jaké své životní roli se cítíte nejlépe?

„Snažím se být vždycky spokojený, těch rolí bylo vždy hodně, spíš bych mluvil o těch, ve kterých se necítím úplně jako ryba ve vodě. Je to jako s jídlem, já jím všechno. Tak to bude i s životními rolemi.“

Kdybyste byl divadelním žánrem či typem divadla, čím byste byl?

„Tanou mi slova klasika: Paradox a absurdita, toť synonyma pravdy. Chtěl bych být pravdivý, a v tu chvíli se mi do toho vloudí paradox a absurdita. Neraď mluvím úplně vážně, ale vážně to myslím. Myslím si, že věci jsou vážné, ale není to potřeba traktovat. Vždycky, když je něco příliš vážného, tak mě to provokuje. Vadí mi parodie, protože se mi zdá, že o ničem nevypovídá, že se to jenom paroduje.“

A které divadelní představení jej v životě zasáhlo nejvíce?

„Skutečně chci na divadle, aby mě zasáhlo, aby se něco stalo, a jsem hodně nespokojený, když se nedostaví katarze, očista. A když mi to nedovolí inscenátoři, tak jsem velmi rozladěn.“ Nejvíce Karla Vostárka zasáhla Pantomima Alfréda Jarryho – Harakiri, Idioti, a taky Turba tacet. „A ještě jedno představení, na kterém jsem sice participoval, ale zasáhlo stejně divácky – Ludka Richtera Tristan a Isolda. Schormův Hamlet Na Zábradlí, Rajmon-tova Profesionální žena v Ústí nad Labem a další představení.“ Jeho krédo z Příručky alchymisty zní: „Když je žák připraven, učitel se vždycky najde.“

eb

torem hudby, a samozřejmě drobné úpravy textu.

Hodně výrazná je scéna boje babky a Otesánka. Proč?

U Erbenova babka třetí Otesánka hned, my jsme ale chtěli ukázat, že to nemá s Otesánkem tak jednoduché. Proto je boj delší a také zpomalený.

Jana Haková, Eva Anna Koberová,

vedoucí souboru Haxna Brno, který přivezl inscenaci A co jako?

Vaše představení by se dalo nazvat generační výpovědí. Věkem aktérů se blíží také studentskému divadlu, které rádo sahá po příbězích ze života vrstevníků, ale většinou v podobě recese. Vy nabízíte jiný úhel pohledu. Proč?

Děti chtěly hrát příběh ze života a jejich hlavním tématem byla láska. Chtěly ukázat různé podoby lásky, se kterými se setkávají u svých vrstevníků.

Jak vznikl text představení?

Improvizací a postupnou herní tematizací.

Co jste si stanovily jako pedagogický cíl pro sebe při tvorbě představení?

Naučit děti přirozeně na jevišti vytvářet postavu a dívat se na příběh jejíma očima.

A úkol pro děti?

Vytvořit příběh, který by zachytil realitu, ve které žijí.

Podařilo se vám pedagogický cíl naplnit?

Určitě. Herecký projev se zlepšil. Na konci určitě ještě nejsme. Cíl souboru vytvořit pravdivý obraz života nebyl splněn úplně a vyžaduje delší čas.

Nakolik je text inscenace pevně stanovený?

Máme přesný situační scénář. Většina situací je rozepsána do replik a některé jsou i teď improvizované. V improvizovaných situacích děti přesně vědí, jakým emocionálním vývojem prochází jejich postava, jaká fakta má sdělit divákovi a jak se v dané situaci proměňují vztahy mezi postavami. A samozřejmě i děj příběhu.

id

JAK TO VIDÍ

■ ■ ■

Daniel Kollman,

vedoucí loutkového divadla Štěk z Opavy, které přivezlo inscenaci Otesánek

K jakému žánru byste přiřadil vaše-ho Otesánka?

Pohádka s písničkami.

Jak jste se dopracovali k loutce Otesánka?

Hrajeme pro děti a chtěli jsme zůstat

věrní K.J. Erbenovi a udělat Otesánka takového, jakého ho napsal - příšeru, která žere lidi. Aby se děti tak nebály, odlehčili jsme představení postavou vyprávěče.

Jak text vznikl?

Byl napsaný dopředu už podle obsazení některých rolí. Ti dostali text už dopředu. |Další se přidávali postupně na zkouškách.

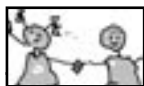
A režijní představa?

Když píšu text, základní věci vidím před sebou. Při zkouškách se ale moje představy hodně proměňují a přetvářejí.

Jaký podíl na představení mají děti ze souboru?

Dělaly si choreografii pohybu u písniček, vymyslely světla, kostýmy, jeden z členů je au-

HRÁLI JSME SI S...

**... dětmi ze souborů Rousíci, Tři boty a Taneční studio Light
v hudebně laděné dílně u Jany Štrbové**

Nedělní dopoledne mi nabídlo zážitek neočekávaný. V budově ZUŠ se odehrávaly dílny pro děti z divadelních souborů. S tvrzením „v ZUŠ“ by se dalo polemizovat, protože Jana Štrbová, která vedla dílnu zaměřenou hudebně se rozhodla, že v tomto počasí se nemusí být pouze uvnitř (anglicky: in).

Hned když jsme se v dílně sešli, nalaďila nás přivítáním: „Máme tu nejlepší místnost z celé této školy.“ Byli jsem v divadelním sále. Po několika hrách na seznámení, které by bývalo bylo trochu vázlo nebýt Saši z Rousína, který hrál hry s tou pravou vervou a nadšením, jsme se zabývali hlasem. Bylo to nenápadné, ale účinné. Posílali jsme si slůvka pink a ponk, potom i

zvuk, který vydával nástroj vybraný z Janiny tašky. Zněla tu dřívka, činely, píšťalky a například já jsem hrála na ptáčka, do kterého se musel nalít voda, aby zpíval. A nesmí se rozlít, aby zpíval. A mně nezpíval, i když jsem v něm vodu měla a pískala povtívě. Ale jinak jsem muzikální.

Aby se děti trochu poznaly, zařazovala Jana nějaké seznamovačky a hry na sladění skupinového citění. A moc se mi líbilo, když se v sále zhaslo a děti se měly po tmě seřadit podle velikosti a kluci měli baterku nebo mobil a trochu zlobili.

A šlo se ven (anglicky: out). Hned u východu ze školy jsem si dnes poprvé položila tu otázku: „Jak to ta Štrbová dělá?“ Věděla jsem, že její dílny jsou zaměřeny hudebně, pozorně jsem poslouchala, když říkala, že půjdeme ven ozvučovat některá místa a venkovní prostranství, ale že při východu ze školy nebudeme moci vyjít, protože nám kolem dveří, před nosem, bude procházet zpívající procesí, to pro mě bylo fascinující překvapení. A procesí šlo až na náměstí, tak jsme koukali, jak se dá ozvučit venkovní prostranství a podezřívali jsme Janu, že to tak schválně naplánovala.

Ale to nejdůležitější jsem neřekla. Ještě v divadelku jsme se naučili úžasnou a neuvěřitelně chytlavou písničku, no zkrátka lidovku ze Zimbabwe, což je samo o sobě dost kuriózní. A teď se to hodilo. Most nad silnicí, po které ještě včera mnozí chodili z kina do lesnické školy a z lesnické školy do kina a z kina do lesnické školy a z lesnické školy do kina - museli si stoprocentně všimnout mostu, který vede nad touto silnicí, no ne?. Takže znovu. Most, který nad touto silnicí vede, jsme ozvučili hrou na své tělo na námět „kapky deště“ a připadalo nám, že je to ideální místo pro zpěv. Tak ono chytlavé zimbabwské Alimpopo, dama ramuren zaznělo i tady.

Potom jsme písni židovskou osvěžili místo, které zbylo po staré židovské synagoze, píseň latinskou jsme zapěli v kapli a překrásnou českou halekačku jsme zahalekali přes lesy a hory z čerstvě posečené louky nedaleko Šibeníku. A byla to nádhra. Zastavili se tam okouzleně i nějací kolemjedoucí cyklisté a poslouchali. Jana Štrbová sice tvrdí, že tam už stáli a neposlouchali nás, ale já jí nevěřím, protože taková krásná halekačka by zastavila i přivalové deště.

A vydali jsme se na Šibeník, kde byl výhled nádherný a přímo si koledující o další halekačku, ale museli jsme se vrátit do parku k SLŠ, kde nám jednotlivé skupinky dětí předvedly, jak se po cestě ke kapli připravily na ozvučení některého kouta parku. Vlastně všichni vsadili především na zvuk dřeva, jen Michal preferoval píseň Alimpopo a ukázalo se, že umí hezky zpívat. A já jsem se věnovala rozhovoru s ptáky na stromech, protože jsem se po cestě zdokonalila ve hře na ptáčka a ti žijí mi rozuměli.

Než jsme došli zpátky k ZUŠ, pobrukovali si někteří Hevenu shalom nebo Louka široká a ještě štěstí, že nám Jana dala na památku texty vytištěné, protože jinak by po našem návratu nebylo k vidění tolik radosti, kterou účastníci hudební dílny sdíleli se svými kamarády a doprovody, když jim přezpívali všechny nově naučené melodie.

A ještě musím dodat, že když jsme se vraceli k ZUŠ, musela jsem si podruhé a tentokrát už ne podezřívavě, ale jistojistě, říct: „Jak to ta Štrbová dělá?!!“ Protože zpívající procesí už možná bylo doma, ale teď se pro změnu rozezvučely zvony po širokém dalekém okolí a zase to byla nádhra, a byla to vlastně i tečka.

A jak to na konci něčeho hezkého bývá, posvačili jsme, a mně se honila hlavou myšlenka, jak to narafořit, abych se k Janě dostala na nějakou další a dlouhodobější hudebně-dramatickou dílnu. Já jsem totiž slyšela, že se na Dětské scéně posuzuje věk souboru podle průměrného věku, takže kdyby měla Jana Štrbová zase někdy v Trutnově dílny pro soubory a já bych sehnala někoho věkově přibližně tak do deseti let... Ale, vážení, takhle se divadlo nedělá! Tak třeba bude Jana k máni jinde. To by se obzvláště hodilo.

gs

... dětmi v herecké dílně s Honzou Hniličkou

Navštívil jsem dílnu, kterou vedl Honza Hnilička. Dlouho jsme se nemohli dočkat místnosti, ve které jsme měli pracovat. Klíč od tělocvičny sice padl do zámku, ale otočit jím nešlo. Pan školník byl mimo Trutnov, nemohl tedy zpřístupnit tělocvičnu pomocí svého dozajista funkčního klíče, a tak neodvratil ošklivou hříčku osudu. Tisnili jsme se v malém kamrlíku a čekali jako supi na mršinu sálku divadélka Trdýlka, kde se odehrávala dílna s lektorkou Janou Štrbovou.

Proto si myslím, že by nebylo čestné zaznamenávat dopodrobna, co se v dílně odehrávalo. Proto jen v hrubých obrysech s tím, že do této dílny se ještě vrátím a přinesu bližší informace v jednom z dalších čísel.

Hlavním tématem Honzovy dílny je improvizace a jednání v improvizované situaci. Pomocí různých průpravných cvičení jsme postupně prozkoumávali naše možnosti a schopnosti. V jednotlivých improvizacích jsme si zkoušeli a ověřovali získané poznatky.

vm

NA KUS ŘEČI U ...

Jany Štrbové

Co s sebou nosíš pořád (kamkoliv a kdykoliv)?

Tenhleten hnědej baťoh.

A co v něm je?

Všechno, všechno, co potřebuju. Peněženka, občanka, kapesník, zvejkačky, to je taková velká kápězetka a nosím ho i do divadla. Můj přítel říká, že ke mně přirost.

Co s sebou nikdy nenosíš?

To je docela těžký. Třeba piáno.

Postrádáš něco?

Teď momentálně postrádám Paralen na hlavu. Nebo něco proti bolesti hlavy.

Jana Štrbová je učitelka hudebního oboru (vede dva pěvecké sbory, učí hudební nauky, keyboard, akordeon a zobcovou flétnu) a vedoucí divadelního souboru na ZUŠ v Děčíně

gs

Honzy Hniličky

Co s sebou nosíš pořád? Kamkoliv a kdykoliv?

Peněženku s doklady, klíče, telefon, žvýkačky a papírové kapesníky.

Co s sebou nikdy nenosíš?

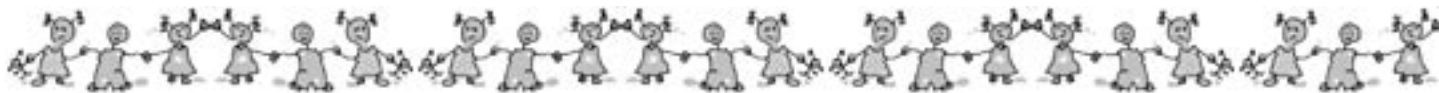
To, co nezbytně potřebuji.

Postrádáš něco?

Ano, prostor pro tuto dílnu. A pak to, co mám stále při sobě.

vm

DNES HRAJÍ...

...BUBU

Je nás 6 + 1. 6 holek a jeden kluk. Někdy to spolu navzájem máme hodně těžké, ale ještě jsme se nepoprali. Scházíme se už 6 let. Zkoušky máme v protiatomovém, zcela nedobytném krytu, kde je nám v mrazivém počasí příšerná zima. Ale naši rodičové nás pravidelně zásobují čajem a nahříváme se nad horkovzdušným topným tělesem. Neztrácíme však dobrou náladu, hrajeme divadlo, vyrábíme loutky, kulisy a občas skládáme i básně, tak třeba...

*Vypadla mrtvola ze skříně,
vypadalo to celkem nevinně.
Dali jsme si ji tedy na víně.
Když jsme ji smažili, řvala:
„BUBU, až vylezu,
rozbiju vám...
...(to už jsme ale nerozuměli)*

Členové souboru BUBU oživilí fotografii Q-Kernů a situaci dali titul...

SPIKNUŤÍ

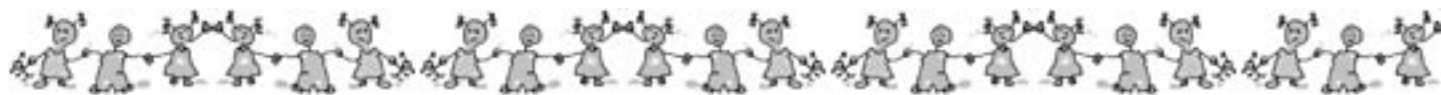
Důležitá informace!!! Dnes hraje také Taneční a pohybové studio Magdaléna ze ZUŠ v Rychnově nad Kněžnou. Tento soubor je ale tak vytížen, že do Trutnova přijede až dnes a hned se vrhne na jeviště. Nemohli jsme tedy předem připravit rubriku o tomto souboru – ale o to víc jim držíme palce! A na stránkách Deníku se s nimi zítra jistě setkáte.

Jednoho večera si milostný Pár vyrazil na rande. Dobře se bavili. Když se rozhodli jít domů, vyskočili z křoví dvě osoby. Po chvíli zjistili že je to Šimona a Šimon ze třídy. Šimona zaviděla Petru Radce (milostný pár). A proto se Šimona a Šimon dohodli o spiknutí Proti Radce a Petrovi. Šimona s Šimonem je zabili a teď leží v nemocnici.

BUBU klade záludnou otázku: „O co tady jde?“

DNES HRAJÍ...

...Tři boty

Narodili jsme se pomalu. Rostli jsme také pomalu, ale i trochu rychle. A je to strašně hezké růst, ale je to trochu otravné. Taky je to trochu srandovná a už jsem toho zvládl hodně. Je to hezké, protože je to opravdu srandovná. Dalo to hodně práce. Než jsem se to naučil.

Narodil jsem se v Kocourkově. Abyste věděla.

Tři boty Hurá do Trutnova! Narodil jsem se v prosinci. V Třebotově ZŠ ve škole. Moje rodiče jsou pani učitelka Václava Makovcová a pani učitelka Jana Barnová. Rostl jsem tak, že děti se vurt přidávaly, chtěly prostě taky zažít ty soutěže, že se chtějí se něco naučit. Dokázal jsem soutěžit, byly jsme na prvním místě a tak dál, až budeme nejlepší z celého světa.

Lenka Hyclová Na soubor chodím rád, protože rád hraju ty dvě pohádky, protože jednu pohádku nehraju...

Chtěl bych vylepšit naši snahu. Dokázal jsem se vžít do souboru. Mám radost, že jsem v souboru. Mám radost, že jsme postoupili do Trutnova. Mám radost, že v souboru bouchám tyčema...

Dostanu na zadek, ale vůbec mi to nevadí (v rámci představení samozřejmě – pozn.red.). Chci něco. Jako je radost, ale nic moc ne. Dělam to, co každý jiný. A já z toho něco udělám, já to vím. A jsem z toho jako pominutá. Těším se, ale no prostě z toho mám radost. A my vynikáme strašně moc a máme toho 3krát více, než jsme měli. 3 pohádky a skoro už nás to nebaví...No prostě na to máme nárok...

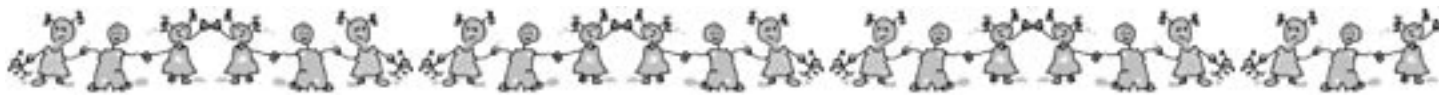
Tak ahóh ahóh a zatím nazhledanou Váš soubor Tři boty

Julie a Tereza ze Tří bot pojmenovaly fotografii Štěku

Tři boty: „O co tady jde?“

DNES HRAJÍ...

...Taneční studio Light při ZUŠ Na Popelce

*Žijí život v pohybu,
zbavují se neklidu.*

Co pro vás znamená pohyb? Děláte spíš divadlo nebo tanec?

To se tak nedá říct. Děláme vždycky představení. Jsou tam nějaké divadelní základy, protože jsme ze začátku chodili nějakých sedm let do dramatického souboru a zároveň jsme chodili do souboru na tanečky pro děti právě k Lence – a potom to Lenka propojila, takže teď už se moc nevěnujeme technice divadla, ale tomu, že domakáváme taneční stránku představení. Mám pocit, že děláme hlavně tanec, naše zkoušky jsou taneční, ale není to tanec sám o sobě, jako když někdo dělá rokenrol. Vždycky, když tanec děláme, tak v tom máme nějaký smysl, víme, proč to děláme. Je to divadlo v tanci.

Jakou podobu mají vaše zkoušky – jsou to taneční tréninky?

Vždycky je tam nějaké téma, zadání. Když to někomu moc nejde, naše režisérka Lenka to neřeší, protože to je jeho přirozenost. Nejde ani tak o techniku tance, ale o to, aby člověk, když tancuje a hraje divadlo, věděl proč dělá zrovna tohleto.

Co je podle vás pohybové divadlo?

Na rozdíl od divadla to, co bychom upovídali na jevišti, děj, dokážeme vyjádřit tancem, pohybem. V klasickém divadle se chodí po jevišti, jsou tam různé dialogy, monology. Ale místo mluvení můžou lidé udělat nějaký pohyb a ten děj urychlit. Použít pohyb jako prostředek.

Jak vaše představení vznikají?

Vzniká to z idejí našich vedoucích, kteří přijdou, dlouho nám něco říkají, my to vůbec absolutně nechápeme, a postupně třeba něco uděláme, začneme tvořit, postupně se to nabaluje, nabaluje, a pak už je hotová nějaká kostra, ve které se ještě úplně neorientuju... Vznikne to tak, že Lenka se Štěpánem se dohodnou na nějaké předloze, knížce, prostoru... Mluvíme o tom, Lenka přijde s nápadem a my se snažíme debatovat, proč bysme to měli dělat. Naše zkoušky nejsou o tom, že přijdem a začnem nacvičovat kroky; třeba ty naše rozcvičky – začnem létat po celém prostoru a skákat. Jsou to různé úkoly, které zvládne v podstatě každý. Třeba je to zapříčiněné tím, že jsme tam různí lidé, a když to děláme se svou přirozeností, a je jedno, jestli špatně nebo dobře, tak diváci vidí, že to jde, a že oni to dokážou taky.

Členové tanečního studia Light dotvořili fotografii Haxny takto...

ČEKÁNÍ NA PEKAŘE

GRUPINA PUBERTÁKŮ ČEKÁ PŘED PEKÁRNOU NA LAVIČCE
V PARKU... ALE PEKAŘ NIKDE...

NAŠ POKYB JE HRA,
KTERÁ NÁPOMÁHÁ POKYBU.
NAŠE TĚLO MÁ DÁVA
VOLNOST A SVOBODU, KTEROU
SI MÁLO Z NAŠ
LIDÍ UVĚDOMUJE.

*Kam běží tito lidé? To se dozvíme
zítra od některého souboru!*

DNES ČTEME Z... ..

...Marie Kubátové

Spisovatelka a lékárnice se narodila jako Kutinová a je dcerou původem valašské spisovatelky Amálie Kutinové - Tauberové (Gabra a Málinka, Mužikantský řemeslo) a pražského nakladatele Ing. Jana Kutiny. Narodila se, vyrostla a vystudovala farmacii v Praze, ale provdala se do krkonošského rodu Kubátů původem z Benecka. Stejně jako její muž pracovala v lékárně ve Vrchlabí i v okolních městech a obcích. Ačkoli napsala několik próz s lékařskou tematikou (Lékařská trilogie), její tvorba je spojována především s Krkonošemi (Balada o Sněžce) a krkonošským pohádkářstvím, tzv. poudačkami (Krkonošovo čarobí, Jak šla basa do nebe, Krkonošův rok), zejména s velúspěšným dětským Večerníčkem Krkonošská pohádka.

Jak znikla na sjetě muzika

To bylo, když ještě ani lidskýmu pokolení nebylo souzeno tolleto selzavý oudolí. To bylo ušcko jen samá radost a krásna na sjetě. Slunce řálo furtem pryč, kdepak futeř nebo krupobití, a tráva se ušude zelenala, votavy štyrykrát do roka, a píce dobrá, mastná, a krauky se v ní pásly jako kytky, serst herbáunou a vymena jako sudy, ban-

dory rostly samy vod sebe a nemusely se vokopávat, voves stál jako řebíky a klasy jako cepy, len jako vobloha, poudám jen krásna a radost všude a anděle nad tím lítali v poujetří a zpívali alelujá. A tak si milej Pámbu ve svý dobrotě myslel, aby to ušcko někdo ve zdraví užil, a udál z hlíny Adama. Ale cák mu to jen napadlo, že udál taky Evu! Esli se mu nák uterhla ruka nebo esli mu dílo uhranul rohatej, to je dnes těžko soudit. No tak udál Evu a juž byl perní ouvej na sjetě! Vona si to ušcko v ráji prohlížela a chodila mezi tím jako neujesta mezi vejba-vou, až jí palla do voka ta jablunka, co z ní jakorát nesměli terhat. Kerá z ženskýho pokolení by to vyderžela, chodit jen tak okolo? Udála to just tak, jak by to udály ušecky dnes po ní. Uterhla, vošmakovala a vonnes to s ní i Adam. Voni prej si s tím selli šikouně za křoví, ale nákej archanděl vo ně kobert, a juž to bylo venku. Porušili subordonanc a dostali laufpas. Archanděl za nima zauřel bránu a voni padali porád dolu, až se vocejtili na zemi, a marjápano, zrouna v Kerkonoších! No, dopalli na tvrdý. Á pane, jak se nim stejskalo po ráji! Tady jen dřina a lopota a místo kůř andělskejch slyšal Adam jen Evino korejhnění. A tak sedal celej zkormoucenej za stodolou a přemejšlel vo kysele s bandorama na zemi a vo pečenejch holubech, co v ráji lítaj sami do huby, a uspomínal, jaký to tam bejvalo pěkný. Ale Eva ho nenechala dlouho uspomínat. „Koukněte prej tátu, jak si tu medí v chládku, a ubohá ženská aby za něj ušcko vodřela!“ A zahrála mu, žánnej rajskej sbor to neměl tak naštemovaný. No tak se zved, a když to šlo, dal se zase do uspomínání. Palice se mu kolikrát začala keřvat se strany na stranu, tervám, že by to sjetský bennožení nejradš nák překlátil ve uspomínkách na rajskej časy. Párkrát ho musela Eva i budit k vobědu. Zařampala klackem na her nec, a to byla v tom selzavým oudolí perní muzika. Když

volala k jillu, to eště jakž takž šlo. Horší to bylo, když volala do díla. Voni maj muský někdy šikouně tvrdý spaní a čloujek, vychovanej na rajsckým mechu a kvítí, spí po horácký klopotě jako dřevernej. Tak musela Eva šikouně zařampat, že to bylo slyšet až tam nahoře. Dobrotivému Pánu bylo Adama líto, - takovoulle prej tam má tejdě, chouda, muziku! A tak vzal do dlaně hrudičku rajscký hlíny a mersk s tím dolu Adamoj na pozdrau, prej: „Aj tam máš taky jinou muziku, než to uječný řampání, von se buben vomezí.“ No letělo to poujetřím jako anděl a zpívalo to taky tak. Adam se za tím vohlížel, ale kdepak zpěunej ptáček, - ten jen kouká, kudy do nebe zpátky, a na tvrdý zemi nepobude. Adamoj přišel pozdrau z ráje i tak túze milej a dal se zase do uspomínání a zkoušel si po tom ptáčkoj přehrať nákej kousek z ráje. Nejdřiu jen na hubu, pak si udál píšťalku z verbovýho proutku a bylo mu juž veselej. Vona mu při tom hrani šla práce lepčí vod ruky. Synove to vomekři a zkoušeli to po tátoj taky tak. A tak hrali celá rodina a celý pokolení, každej jak cejtíl, a nejlíp ty zamilovaný. Von nejní každej čloujek stejný náture, každej zpívá a hraje jináč, a taky každej ruce nejsou stejné šikouny, polle toho vypadá taky inšterment. Kain juž pískal kládyet, Abel měl flautu, Noe heligón, - von to musel zakroutit, aby mu inšterment nezabral v arše túze placu. No David měl harfu a v Jerichu měli pozauny a každej tak něco jinýho, kolik hlau, tolik nápadů. Kerej udál basu, to vám nepovím, ale musel to bejt nákej rozverzanej vdovec. Jo a buben, ten prej vod Evinejch dob túze zvelebil ober Goliáš; ten potřeboval něco mohutnýho na náladu do boje. Ale aj to byl, kerej byl, vod Adamovejch synů provází muzika čloujeka vod kolibky ke hrobu a v každý práci a potěši každýho, - dyť sou v ní zakletý vzpomínky na to lepčí bylo v ráji!

(z knihy „Daremný poudačky“. Praha: Mladá fronta, 1956)

TEXTOVÉ PŘEDLOHY

Béla Horgas: O zeleném prasátku Albatros, Praha 1978 Přeložila A. Rossová

Bylo jednou jedno prasátko, mělo zelené uši, zelený ocásek, zelené nožky, zelený hřbet, zkrátka všechno na něm bylo zelené, a proto se mu říkalo Zelené prasátko. O tomhle prasátku vám teď budu vyprávět.

Uprostřed černého lesa, tam, kde postávají moudré duby, bydlelo Zelené prasátko v chaloupce ze samých kořenů. Bydlelo tam v zimě i v létě, na jaře i na podzim, odtud vycházelo za ranní rosy na procházku a tam se také vracelo v poledne i za soumraku. Každíčký den se tam míhal a zase mizel jeho modrý kabátek. Zнала ho Sova, znal ho Mravenec, znali ho Bělásek a Roháč, ale znaly ho i Bodlák a Jasan, znala ho Střemcha a znal ho Žlutý kamínek. Znali jeho chůzi, jeho hlas, jeho zvyky, zelené štetiny a modrý kabátek, ale jen ti starší věděli, že Zelené prasátko nemělo modrý kabátek odkakživa.

Jak k tomu kabátku přišlo, o tom vám teď budu vyprávět.

Stalo se kdysi dávno, včera nebo předevčirem nebo ještě předtím, že do kraje moudrých dubů přibýla tlupa loupežníků. Přijeli ze sousední země na voze, unavení a hladoví, a uchýlili se do rokle, aby si odpočinuli. Loupežnický vůz táhli dva černí psi, měli tři páry nohou a jazyky jako plameny. Žlutý kamínek toho zažil už mnoho, a také Sova viděla všelijaké podivné věci, ale taková zvířata ještě žádný z nich nespátřil. Loupežníka, toho už viděli, ale šestinoheho psa s plamenným jazykem? A tak nastalo v kraji moudrých dubů velké zděšení. A to ještě nikdo netušil, že se loupežnická tlupa chystá na Zelené prasátko. A nikdo také netušil, že to nejsou obyčejní loupežníci, jak je známe z pohádek. Byla to tlupa slavných bratří Slaninů.

A teď vám povím, kdo byli bratři Slaninové.

Bylo jich sedm, jak se sluší na správnou loupežnickou tlupu, a jmenovali se Slanina I., Slanina II., Slanina III., Slanina IV., Slanina V., Slanina VI., Slanina VII. Byla to povedená cháska, jen co je pravda. Tváře jim nebylo vidět a ruce a nohy taky ne, ale možná, že to bylo tím, že tváře,

ani ruce, ani nohy neměli. Oblečení byli v široké pláště a velikánské klobouky a měli pušky a pistole, dvojhlaňové a tříhlaňové, ale ať byly takové či onaké, všechny byly posázeny červenými nebo bílými puntíky.

Do večera polehávali loupežníci v rokli a psi v houští. Nikdo ani nehlesl, jen v psích tlamách syčely ohnivé jazyky.

Po obědě si Zelené prasátko zdřímlo, pak vstalo a šlo k Jasanu na procházku. Potom si nasbíralo trochu žaludů a odcupitalo domů. Dělal všechno tak jako jindy a zdálo se mu, že je všechno v nejlépsím pořádku. Kdyby se ho někdo zeptal, proč je tak klidné, Zelené prasátko by odpovědělo:

„Proč bych nemělo být klidné? Přihodilo se snad něco?“

Jenže Zeleného prasátka se nikdo na nic neptal, nikdo ho nevaroval, protože nikdo nevěděl, co se chystá v kraji moudrých dubů.

Když se snesl soumrak, loupežníci rozdělali oheň. Bylo to náramně jednoduché. Nanosili si hromadu roští a klestí, Slanina I. pískl na psa, ten jenom vnořil jazyk do suchých větviček a rázem vzplanul oheň. Tu Slanina I. pískl dvakrát a na to ostatní loupežníci usedli k ohni a vymysleli válečný plán.

Válečný plán loupežníků byl jako každý správný válečný plán jednoduchý, snadno pochopitelný a lehce proveditelný. Bratři loupežníci si ho zapamatovali a hned ho také provedli. Slanina I. a Slanina II. zaútočili dveřmi, Slanina III. a Slanina IV. oknem, Slanina V. komínem a Slanina VI. a Slanina VII. namířili zbraně na Zelené prasátko skulinami, které v jeho chaloupce vymlel déšť. Co zmůže prasátko, pouhé Zelené prasátko, proti loupežnické přesile? Co udělá, když ho napadnou loupežníci ze sedmi stran? Brání se a dává znamení.

A tak se Zelené prasátko bránilo a dávalo znamení. Mohli bychom také říci, že se bránilo, aby mohlo dávat znamení. Aby uvědomilo obyvatele černého

lesa, ptáky, mravence, motýly, brouky, bodláky, křoviska a kamínky, že tu jsou loupežníci a už se dali do práce. Ach běda, už je unášejí a Zelené prasátko volá:

„Pomoc! Pomoc!“

Jenže les a jeho obyvatelé byli ponořeni do hlubokého spánku, a kdyžby Zelené prasátko nemělo přítele, nikoho by se v temném lese nedovolalo. Ale Zelené prasátko vědělo, že má přítele, a věřilo, že přítel uslyší jeho volání o pomoc i ve snu. Kdyby se někdo zeptal Zeleného prasátka, na koho myslelo, když je loupežníci unášeli, řeklo by:

„Myslelo jsem samozřejmě na přítele. Co by si našinec počal, kdyžby neměl alespoň jednoho blízkého druha!“

A teď vám povím, kdo byl přítelem Zeleného prasátka.

Přítel Zeleného prasátka se jmenoval Ježek. Krčil se pod Střemchou, nedaleko Běláskova a Roháčova obydlí, a všechno viděl, všechno slyšel. Viděl, jak loupežníci svazují Zelenému prasátku nohy konopným provazem, viděl, jak uzlem prostrkují tyč, jak Zelené prasátko odnášejí k vozu a šup s ním do košatiny. Proutí zapraskalo, kola zavržala a černí psi s ohnivými jazyky vyrazili.

Ježek věděl, že proti loupežníkům nic nesvede. Věděl, že musí sedět jako pěn. Ovšemže to věděl, vždyť v lesní armádě měl každý svůj úkol a za Ježkovým jménem stála tato dvě písmenka: o. I. A to znamená osnovatel lstí.

A tak se milý Ježek chytřel krčil pod Střemchou, ale jen co loupežníci odtáhli, vylezl z úkrytu a vydal se do hloubi lesa, do nejtemnějších houští.

Jestlipak uhodnete, ke komu pospíchal Ježek, jenž sloužil v lesní armádě jako osnovatel lstí?

Spěchal samozřejmě k Modrému kňourovi, velkému příteli, do nehlubších lesních hlubin. Jenže Ježek má malé nožky, dělá drobné krůčky, a třebaže ho silně poháněl strach o kamaráda, postupoval k cíli tuze pomalu. Stočil se proto do klubička a kutálel se a kutálel, až se po půlnoci

dokutálel k Modrému kňourovi.

Modrý kňour - za zády ho někteří nazývali jen Divočákem - se probral ze sna, mocně zachrochtal a bojovně se napřímil. Bílé kly se mu zableskly jako stříbrné šavle. Byl krásný, ale také hrozný, jak tam stál v měsíčním svitu, a všechno na něm bylo modré, světle modré a tmavě modré jako ranní a noční obloha. Ježek s obdivem hleděl na velkého přítele a už věděl, že to s loupežníky nedopadne dobře.

„Tvůj přítel je mým přítelem,“ prohlásil Modrý kňour, když se dověděl, co se přihodilo v kraji moudrých dubů.

„Tak neotálejte,“ naléhal Ježek, jenž měl sice v lesní armádě za úkol oslovit lsi, ale když bylo třeba, byl ježkem činu.

A vskutku nemeškali. Ježek si vylezl na hřbet velkého přítele, zavrtal se do huňatých štětín a už uháněl cestou necesta, ba přímo se vznášel stříbřitou lesní nocí, a kly Modrého kňoura se třpytily jako o závod se srpem měsíce.

Záhy uviděli stopy loupežníků a

brzy loupežníky dohonili na křivolaké stezce, která vede do loupežnického hradu ve skále. Bratři Slaninové se tedy daleko nedostali, třebaže je táhli šestinozí psi s ohnivými jazyky. Když mezi ně Modrý kňour vletěl jako smršť, byli tak překvapeni, že se ani nebránili. Jen Slanina I. na něj namířil tříhlavňovou pušku s bílými puntíky, ale zatímco ustupoval k hromadě kamení, Ježek se mu odkutálel za záda a pořádně ho popíchal. Leknutím a bolestí vystřelil Slanina I. na tři strany. Jednou kulkou zasáhl Slaninu V., druhou Slaninu VII. a třetí černého psa s ohnivým jazykem. Tu se strhlo bědování a vytí a nastal zběsilý úprk. Sedm loupežníků a dva psi se dali na útěk, a kdo ví, kde je jim konec.

Tři přátelé se pokojně vrátili do kraje moudrých dubů. Už se rozednívalo, když dospěli k obydlí Zeleného prasátka. Byli znavení, měli hlad a chtěli se jim spát. Zelené prasátko pohostilo své přátele a Modrý kňour svlékl huňatý kabát a daroval ho Zelenému prasátku. „Až si ten kabát oblékneš,“ řekl Modrý kňour, „budeš se cítit v bezpečí. Loupežníci si budou myslet, že jsi Modrý kňour, a neodvážní se ti ubližovat.“

Ježek se zahleděl na velkého přítele s úctou a obdivem. Věděl, že je silný a že má dobré srdce, ale že vykoumá takovou lest, na to nepomyslel.

Zelené prasátko poděkovalo za ochranný oděv, hned si ho také obléklo a už ho nikdy nesvléklo. Teď je mu dobře, má pocit bezpečí. Pravda, loupežníci se v kraji moudrých dubů od té doby už neukázali, ale i kdyby se ukázali, i kdyby přišli, modrý kabátek Zelené prasátko ochrání. A nebude to jen tím, že odstraší loupežníky. Modrý kabátek a vzpomínka na prožitě dobrodružství dají Zelenému prasátku velkou sílu.

DNES JSEM...

■ Zaspal. Poučení pro příště: nevypínat si opakované buzení!

■ Snídal v cukrárně. Bylo 13:30.

■ Viděla plápolající oheň na balkoně divadelního sálu.

■ Viděl Matěje, jak dovedně loupe zavřené pistáciové ořechy a flusá šlupky.

■ Halekala na cyklisty píseň Louka široká.

■ Slyšel: „Jé! Tatínka ve slipech vidět z blízka!“

DOŠLO POŠTOU Z RECITÁTORSKÉ DÍLNY

MŮJ STROM
Zde ve význačav
meu ptáky
je mi nejlip.
Zároveň zmatky
neruší mě
z mělo klidu.
recitátor III. kol.
Jakub Dač
Mikulášovice

DNEŠNÍ PROGRAM

PONDĚLÍ

19.6.2006

8.30 - 12.00
8.30 - 12.30
9.30 - 11.50
14.00 - 16.20

dílny pro děti ze souborů
semináře pro dospělé
3. blok vystoupení souborů pro veřejnost
3. blok vystoupení souborů

O zeleném prasátku BUBU, klub dětské kultury Vsetín

Tu To máš! Tři boty, ZŠ a MŠ Třebotov

Ztráty a nálezy Taneční a pohybové studio Magdaléna, SUŠ Rychnov u Jablonce n. N.

Francínka a Evelínka Taneční studio Light při ZUŠ Na Popelce, Praha 5

16.30 - 17.30
16.45 - 18.45
17.00 - 17.45
18.00 - 19.30
20.15

diskusní kluby seminaristů
dětský diskusní klub pro děti ze souborů vystupujících ve 3. bloku
diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících ve 3. bloku
seminář k inscenacím 3. bloku
doplňkový program
Mluvím s větrem a čtu v barvách Taneční studio Ladky Košíkové,
ZUŠ Uherské Hradiště

BLAŽKOVÁ 2006 - DÍL 4

ŠETŘILKA

Deník Dětské scény - Trutnov 2006. Číslo 3.

Redakce: Eva Brhelová, Iva Dvořáková, Pavel Kocych, Vojtěch Maděryč, Gabriela Sittová. Foto: Michal Drtina. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 19.6.2006 v 1:57. Vychází - v neděli 19.6.2006 ve 10.30. Náklad - asi 350 ks. Neprošlo jazykovou úpravou.